

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex
maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis
opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè
explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

De S. Paulo Apostolo Historia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9521

D E
S. P A V L O
A P O S T O L O.

R I D I E Festi Conuersionis S. Pauli Apostoli extremam, vt aiunt, manum huic operi de Sacris Ritibus (addidimus alia deinde ad aliorum nutum) tum Missalis, tum Breuiarij Romani, Deo dante, cum essemus Perusiæ, imposuimus; & acturi gratias quas possemus maximas tanto Apostolo, Patrono Congregationis nostræ, à quo innumera, & præsertim in hoc opere elaborâdo, accepimus beneficia; in gratiam quoque Clericorum Ordinis nostri, quibus non dubito fore, vt qualiscumque, noster hic labor prosit, & placeat, eiusdem S. Apostoli vitam, acta, & mortem è grauiissimis Auctoribus decerpta, noua quadam methodo, & Annalium forma hoc loco descripsimus.

Anno igitur à Natiuitate Christi secundo natus est Saulus, auctore Chryso- stomo, enumerante annos Pauli in fine vitæ eiusdem octo supra sexaginta. Tharsi Ciliciæ ortus est. *Act. 22.* de Tribu Beniamin. *Philipp. 3.* eruditus est deinde in Ierusalem. *Act. 22.* sub Gamaliele. *ibid.* vna cum Stephano, & Barnaba, ex Luciano. Græcam quoque linguam didicit puer, ex Hieron. *in epistola ad Algasiam.* tandem grandior ætate Pharisæus factus est. *Philipp. 3.* genere ignobilis fuit, ex Chrysoft. *semel*, & iterum, *hom. 5. de S.*

Paulo. sororem habuit, cuius filius Iudeorum conspirationem detexit *Act. 23.* cognatos Andronicum, Iuniam, Herodionem, Lucium, Iasonem, & Sosipatrum. *Rom. 16.*

Anno Christi 34. Aetatis Sauli 33.

Die 26. Decembris affuit martyrio S. Stephani, consobrini, ex Oecumenio: lapidantium vestes custodiens, & aliorum manibus lapides proiciens, & licet adolefcens in eo casu vocetur *Act. 7.* à S. Luca; vox tamen Græca *επιταχις* ex Budo significat audacem, & eum, cui ita- rum merito demandari potuit à sacerdotum Principe tuendæ prouincia legis Moisaicæ.

Per Annos sequentes vsque ad Ann. 43. Henrici Spondani compendium sequimur, qui tamen asserit, se concordare cum posteriori sententia Baronij, in- priori Annalium diuersa sententis editione.

Anno 35. Aetatis 34.

Die 25. Ianuarij, cum Damascum equo vectus, ex Molano *c. 13. de Pi- eturis.* & Lorino *in Act. Apost.* vel pedibus ex August. *ser. 9. de Verb. Apost.* postrema itineris quinta die, circa meridiem, ex Scetrario *de S. Paulo*, pergeret, à Christo immediatè vocatus, conuersus est. *Act. 9.* orante Stephano pro eo, ait Augustinus Damasci à Deo eruditur, non per Ana- niam.

niam. *Galat. 1.* dum tribus diebus orat in domo Iudæ, ab Anania baptizatus est, & qui cæcus erat, visum recepit. accepit cibum, & confortatus est. an de Eucharistia accipiendus erit? Ananias neque Diaconus erat, vt probat Serrarius *loco citato*; ergo cibum sumpsit communem. Continuo non acqueuit carni, & sanguini. *Galat. 1.* & Damasci declaratus à Deo Vas electionis, Spiritu sancto plenus, per dies aliquot fuit cum discipulis, prædicans in Synagogis I E S V M, quoniam hic est Filius Dei. *Act. 9.*

Anno 36. Aetatis 35.

A Rabiam concessit, sed serè statim Damascum redijt. *Gal. 1.*

Anno 37. Aetatis 36.

D Amasci multò magis conualescebat, & confundebat Iudæos: qui & ideo consilium fecerunt, vt eum interficerent cognitis autem insidijs, & custodia ciuitatis.

Anno 38. Aetatis 37.

In sporta per murum emissus est à discipulis, & iuit ab hostibus liber. *Act. 9.* Hierusalem iuit videre Petrum, quo cum ille mansit diebus quindecim. *Gal. 1.* post annos tres, inquit idem ipse, hoc est, ab anno conuersionis. Barnabas eum duxit ad Apostolos, & discipulos, qui eum timebant. *Act. 9.* à S. Petro puto hoc anno consecratum fuisse Paulum Sacerdotem & Episcopum. Cæsaream inde, & Tharsum redijt, vt patriæ prodesset. *ibidem.*

Anno 43. Aetatis 42.

Antiochiam cum Barnaba petijt, vbi per annum totum conuersati sunt, ita vt eorum opera cognominati sint discipuli Christiani. *Act. 11.*

Anno 44. Aetatis 43.

Detulit cum Barnaba collectam pecuniam in Ierusalem ad pauperes. *Act. 11.* & assumpto Ioanne, qui cognominatur Marcus, reuersus est. *Act. 12.* ibi à Spiritu Sancto vna cum Barnaba segregatus fuit ab alijs, & Apostolatu Gentium initiatus cum sacrificio Missæ, & ieiunjo. *Act. 13.* inde abortiuum se vocauit, *1. Corint. 15.* hoc est, supra numerum duodecim Apostolorum. id enim sonat vocabulum, *abortiuus*, ex Suetonio in *Octauio*. Hoc eodem anno (& forte statim ac segregatus fuit) raptus est ad tertium cælum, seu in Paradisum; quare de re scribit ipse post annos quatuordecim. *2. Corint. 12.*

Anno 46. Aetatis 45.

Seleuciam, Cyprum, Salaminam, Paphum se cõtulit: & in Papho ad Christum conuertit Sergium Paulum Procõsulem, obcæcato Mago Iudæo, nomine Bariesu, seu Elyma, qui auertebat Sergium à fide, hoc autem est primum Pauli miraculum, quod legatur *Act. 13.* Inde à Luca vocatur Paulus, non amplius Saulus: vel à primo Ecclesiæ Gentium spolio, Sergio Paulo, ex Hieron. in *Epistola ad Philem.* vel quia cum Iudæis dici volebat Saulus, cum Gentibus autem agens, Romano nomine, Paulus, ex Origene in *Epistolam ad Roman.* quam Chrysostom. putat, à Deo datum illi fuisse Pauli nomen, quo aliquando congruentiori tempore nominaretur; hoc est, post plenam notitiam Iudæorum, quod ille ipse erat, qui Christianos persequebatur. Baronius addit, quòd Sergius illi fortasse suū cognomē cõmunicauit, amicitia gratia, quod Æmiliorum familiæ fuit; sicut deinde Iosephus Iudæus dictus est Flauius à Tito Flauie gentis. Paulus aut parvulus, & modicum sonat, qualē se fatebatur. è. Papho nauigauit, & venit Pergen Paphylia; & statim in Antiochia Pisidia, vbi in Synagoga semel & iterum in Sabbato fufus egit de Christo, multique

S 2 con-

conuerſi ſunt ad Chriſtum. Alij tamen zelo repleti concitauerunt contra Paulum, & Barnabam mulieres religioſas, & honeſtas, & primos ciuitatis, vt eicerent illos de ſinibus ſuis: qui excuſſo puluere pedum in eos venerunt Iconium. *Act. 13.*

Anno 47. Aetatis 46.

I Conij multa paſſus eſt. *Act. 14.* & indicat *2. Timoth. 3.* Ibidem virginem Theclam deſponſauit Chriſto, ex Nyſſeno, & alijs, quam Pauli primogenitam ideo S. Petrus vocat, & pro Chriſto protomartyrem inter feminas. Facto vero impetu Gentilium, & Iudaeorum, vt contumelijs afficeret Paulum, & Barnabam, & eos lapidarent, conſugerunt ad ciuitates Lycaoniae, Lyſtram, & Derben.

Anno 48. Aetatis 47.

L Yſtris cum eſſet, claudum ex utero matris ſuae ſanauit. quo miraculo adorabatur vt Mercurius, quoniam ipſe dux erat verbi, ſed ſciſſis veſtibus occurrens ſedauit turbas, ne ſibi tamquam Deo immolarent. mox ad mortem uſque lapidatur extra ciuitatem. Die ſequenti Derben abiit, & fere ſtatim Lyſtram rediit, Iconium, & Antiochiam. *Act. 14.*

Anno 49. Aetatis 48.

A Ntiochia degit, confirmans animas diſcipulorum: & cum per ſingulas Eccleſias conſtituiſſet illis preſbyteros, tranſiit Piſidiam, venit in Pamphylia, Pergen, & Attaliam. *Act. 14.*

Anno 50. Aetatis 49.

N Auigauit in Antiochiam, ubi moratus eſt tempus non modicum cum diſcipulis, ait Lucas. *Act. 15.*

Anno 51. Aetatis 50.

F Acta ſeditione non minima de circiſione Moſaica, delectus eſt Paulus, vt cum Barnaba, & alijs aſcenderet in Ieruſalem ſuper hac quaerſtione. *Act. 15.* pertranſiit Phoenicem, & Samariam cum gaudio magno omnium fratrum. *ibidem.* in Ieruſalem vidit Petrum a-cobum minorem, & Ioannem Apoſtolos, tamquam Columnas Eccleſiae, ad *Galat. 2.* quibuſcum coacto primo Concilio & ipſe aſſuit. *Act. 15.* poſt Petrum locuti ſunt Paulus & Barnabas, poſtremo Iacobus perorauit. à Concilij Patribus miſſus eſt Paulus cū Barnaba, & alijs Antiochiam, vna cum litteris Apoſtolicis, de ijs, quae acta ſiterant in Concilio. *Act. 15.* datis prius inuicem dextris, vt Paulus predicaret potiffimum Gentibus *Gal. 2.* qua de cauſa, cum Petrus Antiochiam veniſſet, & pro Iudaeis agere magis videretur, quam pro Gentilibus, Paulus eidem reſtitit, & cum reprehēdit: quod *Galat. 2.* manifeſte de ſe ſcribit. diuiditur Paulus, Deo ita diſponente, à Barnaba, quia hic Ioannem Marcum aſſumere volebat, quē alias timidum probatum nolebat ſibi ſocium Paulus, qui iccirco aſſumpto Sila perambulabat Syriam, & Cilicia, confirmans Eccleſias, & praecipiens cuſtodire praecipra Apoſtolorum, & Seniorum. *Act. 15.* hoc eſt, tradita in Concilio ſuperiori. Derben peruenit, & Lyſtrā: ubi aſſumpſit Timotheum, quem & circumcidit, *Act. 16.* cum autem tranſiret Phrygiam, & Galatiae regionē, prohibitus fuit à Spiritu ſancto loqui verba Dei in Aſia, & praefertim in Bithynia, ad qua tentauit ire, cum in Myſiam veniſſet. deſcendit Troadem, ubi per viſionem inuitatur ire in Macedoniam. Hoc loco factus eſt Lucas Pauli comes. *Act. 16.* quocum à Troade nauigauit in Samothraciam, & ſequenti die Neapolim, nunc Philippos, primam Macedoniae ciuitatem. Lydia purpuraria credidit Deo, & coegit Paulum habitare in domo ſua. *ibidem* Pythoniſſam à Dæmone liberauit. quam

quam tamen ob causam, cessante lucro dominorum eiusdem, virgis castus est, carceri interiori mancipatus, pedibus ligno strictis. eo vero orante cum socio media nocte (*hinc Officij Matutini Ecclesiastici origo apud Christianos*) terræmotus factus est, & statim aperta sunt ostia, & vniuersorum soluta vincula, *ibidem*: conuertitur carceris Custos cum tota domo eiusdem, qui lotis Pauli plagis perduxit eum in domum suam, & mensam ei apposuit cum letitia magna. Mane sequenti exiit à carcere rogatus à Magistratibus, vt de vrbe abiret; & visa Lydia, & fratribus profectus est. *Act. ibidem.*

Anno 52. Aetatis 51.

Visitavit Amphipolim, Apolloniam, Thessalonicam, hospitio exceptus à Iasone Thessalonicensi, vbi multi adiuncti fuere Paulo, ait Lucas, *Act. 17.* & de Gentilibus multitudo magna, & mulieres nobiles non pauca: sed concitata plebe à Iudæis contra Iasonem, qui Paulam occultauerat, per noctem dimissus est in Beræam. à qua post multum fructum verbi Dei, cientibus turbas Iudæis de Thessalonica, statim dimissus est Paulus, & perductus vsque Athenas. Semiuerbis, & nouorum demoniorum annunciator appellatur à Stoicis, & Epicureis; à quibus in Areopagum ductus Ignotum Deum declarat; Dionysium conuertit, Damarim, quam Dionysij vxorem putant, Chrysostrum. *de Sacerdotio lib. 4.* Ambros. & August. tum alios per multos, *Act. loco citato.* Dicitur missus à Paulo ad Dionysium adhuc cathecumenum cæcus quidam à natiuitate sanatus; quod affirmat Augustin. *sermone 29. de Sanctis,* cum Hilduino in *Areopag.*

Anno eodem Corinthum iuit, apud Aquilam Ponticum genere diuertit, operatus est manibus proprijs, consuens militaria tabernacula, ex Baronio *Act. 18.* quam scenofactoriam artem didicerat Paulus adolescens, iuxta patrios mores D. Barth. Gauant. Tom. II.

Iudæorum. per omne Sabbatum disputabat in Synagoga; & migrans inde intravit in domum Titi iusti. Crispus Archisynagogus credidit Christo cum omni domo sua. animatus autem Paulus à Domino per visionem nocte, fedit ibi annum, & sex menses. *Act. 18.* ibidem ad Thessalonicensem primam Epistolam scripsit, ex Baronio; & signa Apostolatus sui ostendit in omni patientia, in signis, prodigijs, & virtutibus. *2. Corinth. 12.*

Anno 53. Aetatis 52.

Cum adhuc esset Corinthi, scripsit alteram ad Thessalonicenses; & Nazaræorum ritu tonsa sibi capite in Cenchræis, absolutus à tribunali Gallionis Proconsulis Achaia, ad quem adductus fuerat à Iudæis, nauigauit in Syriam. *Act. 18.*

Anno 54. Aetatis 53.

Ephefum venit; mox, promittens reditum ad Ephesios, descendit Caesaream Palestinæ, & Antiochiam Syriæ. inde aliquanto tempore perambulauit Galaticam regionem, & Phrygiam, conuincens omnes discipulos. *Act. 18.* A Galatis excipitur, vt Angelus Dei. *Galat. 4.* & tandem rediit Ephesum. *Act. 19.*

Anno 55. Aetatis 54.

Ephefi degit per triennium, quod fatetur ipsemet *Act. 20.* super duodecim discipulos per impositionem manuum Pauli venit Spiritus sanctus; & introgressus Paulus Synagogam per tres menses suadebat de regno Dei. *Act. 19.* Per biennium hoc factum est, ait Lucas, in schola Tyranni cuiusdam, ita vt omnes, qui habitabant in Asia, audirent verbum Domini, Iudæi, atque Gentiles. edidit ibidem miracula multa, etiam per sudaria, & semicinctia, hoc est, tentes fascias. pugnauit cum bestijs. *1. Cor. 15.* id est, cum malis Ephesinis, ait Chrysostrum.

S 3 Anno

Anno 56. Aetatis 55.

Ephesi adhuc immorans expellit à multis Dæmonia, excipit confessiones peccatorum & delatis libris curiosis & artis magicæ, eos comburit, & computatis prætijs illorū, inuenerunt pecuniam denariorum quinquaginta millium.

Anno 57. Aetatis 56.

Initio tertij anni, quo debebat Ephesi, ad Corinthios scripsit Epistolam, primam, in qua incestuosum quemdam satana tradidit, hoc est, excommunicauit. expugnante vero Paulum Demetrio argentario Ephesino, ne lucrum ipsius cæsaret, sublata Diana, cum vellet Paulus intrare in populum contra se concitatum nō permiserunt discipuli. *Act. 19.* quibus relicto Timotheo Ephesiorum Episcopo 1. *Timot. 1.* recessit in Macedoniam. *Act. 20.* Ibi, ex Baronio, vel Laodiceæ, ex Breuiario Romano, & textu Græco, scripsit ad Timotheum iam Episcopum Epistolam priorem: multa que passus, de quibus ipse 2. *Corint. 1. & 7.* dum perambulabat Macedonię partes, venit in Græciam. Creta creauit Titum Episcopum. *Tit. 1.* hoc anno passus est eas, quæ indicat 2. *Corint. 11.* & præsertim trusus est in teterrimum illum carcerem, fortasse Cyzicenum: non enim longe erat à Troade Cyzicum, appellat autem ipse, ex Beda, profundum maris, in quo fuit nocte, & die.

Anno 58. Aetatis 57.

Cum esset in via Nicopolim versus, scripsit ad Titum *Tit. 3.* vt conijcit Baronijs. Nicopoli deinde hyeme proxima scripsit alteram ad Corinthios. Cū autem per tres menses, ex Luca *Act. 20.* manserit in Græcia, hoc est, ex Baronio, in regionibus ab Achaia vsque in Illyricum, vbi virtute multa signorum prædicauit i's Euangelium, qui nondum illud audierant, quod scribit ipse, *Roman. 15.*

ibidem à Luca scribi iubet Euangelium, quod in Achaia, & Bœotia partibus, ait Heron. scriptum fuisse; & de hoc Paulum intelligere, cum dicit 2. *Timot. 2.* secundum Euangelium meū: & Cencæas deinde iuit, ex Origene & ad Galatas, tū ad Romanos Epistolas dedit, ex Chrysostomo. rursus Macedoniam redit. *Act. 20.* Philippes, vbi Pascha celebrat; & post dies azymorum Troadem venit per dies septem postrema die ex his quę sunt Dominica, ex Augustino vsque ad mediam noctem sermonem protrahens, cadente Eutycho, & mortuo, Paulus eum surgere iussit, incumbens super eum more fortasse Elię, & Elisei. Discessit mane navigatione vsus in Asson, Mitylenem, Chium, Samum, Trogylion, ex *Græco textu, & Adonis, Martyrologio, & Miletum*; vbi conuocauit maiores natu Ephesiorum, vt commendaret eisdem vniuersum gregem, quibus & vale dixit, non eos amplius visurus citauit in ea cōcione sententiam Christi, quę alibi non legitur: *Beatus est magis dare quam accipere.* orauit in litore flexis genibus, licet esset tempus Paschale, quod nondum Christiano more celebrabat; vel quia erat oratio priuata, ex Lorino, in *Acta Apost.* denique cum fletu magno, & pacis osculo sãcto prosequutus est iter. *Act. 20.* Cum nauigauit, die sequenti Rhodum, & inde Pataram: mox in Phœcem, & iuxta Cyprum in Syriam festinavit, & Tyrum: vbi mansit diebus septem, orauit rursus in litore positus genibus, & descendit à Tyro Ptolomaidam, vna die apud fratres immorans. sequenti die Cæsaream concessit Palestinæ; & in domo Philippi Diaconi è septem primis per aliquot dies dum maneret, audiuit à Propheta Agabo, quod alligandus erat à Iudæis, in Ierusalem, vt traderent eum in manus Gentium: cui nihil timens respondit Paulus. *Ego non solum alligari, sed & mori paratus sum propter nomen Domini IESP.* tandem peruenit Hierosolymam, quem libenter exceperunt fratres. *Act. 21.* egit cum Iacobo Apostolo, & Senioribus, à quibus ad declinandam Iu-

dæo-

deorum inuidiam persuasus, vt Nazaraorum more se sanctificaret cum alijs quantum viris (quod facile illi fuit, quia abstemius erat, vt hinc Baronius infert) sequenti die intravit in templum. Dum autem septem dies consumarentur (Pentecosté tunc celebrabat, ait Chryostom) ecce populus, totus contra Paulum ad mortem vsque, & percutiebant eum: at Lyfias Tribunus cohortis alligari iussit eum duabus catenis, & in questionem adduxit. meruit audire populi voces, quæ contra Christum in Ierusalem: *Tolle eum* *Act. 21.* reputatus autem Ægyptius quatuor millium sicariorum dux à Tribuno se Iudæum probat; & factò magno silentio, stans in gradibus longam cõcionem habuit de genere, & cõuersione sua *Act. 22.* qua nondum finita, vociferante populo, & proiiciente vestimenta tua, & puluerem iactante in aerem, iussit eum Tribunus flagellis cædi, & torqueri; sed cognitus Romanus non cæditur, & liber abit *Act. 22.* Conuocatur Sanchezus in id est, concilium sacerdotum Iudæorum, coram quibus causam agit suam; percutitur os eius Principis sacerdotum iussu cui licet prophetando respondeat: *Percutiet te Deus, paries de albate:* monitus tamen, eum esse summum Sacerdotem, excusat se, quia nesciret. *Act. 23.* Dissensione orata, Pauli arte quadam, inter Sadducæos, & Phariseos ab his Paulus defenditur. nocte sequenti à Domino docetur fore, vt Roma Christum prædicaret, interea viri plusquam quadraginta coniuuant in caput Pauli, qui à filio sororis sue de insidijs admonitus, & per eum edocto Tribuno, mittitur Cæsaream cum duobus Centurionibus, militibus ducentis, & equitibus septuaginta. equo hac vice inuenitur Paulus iter fecisse ad Felicem Præfidem, post horam noctis tertiam, in Antipatridem, & in Cæsaream: vbi in Herodis prætorio vsq. ad aduentum accusatorum custoditus fuit. *Act. 23.* Accusatur a Tertullo Oratore Iudæorum, defendit se Paulus, & Centurioni traditus, vt eum custodiret, non prohibetur agere cum suis. Vocatur à Præfide, & Drusilla vxor

re. quibus de Christo testificatur, & dum disputat de iustitia, castitate, & iudicio futuro, contemnit Felix, & remittit eum in locum suum. volens autem gratiam præstare Iudæis, succedente sibi Portio Festo, reliquit Paulum vinctum. *Act. 24.* in questionem iterum vocatus coram Festo, Cæsarem appellauit, vt Romam iret, quod à Festo etiam obtinuit. *Act. 25.* Insanire dicitur à Festo dum de se rationem reddit. *Act. 26.* & confirmata ab Agrippa Festi sententia, vt ad Cæsarem eam, traditur Iulio Centurioni cohortis Augustæ, quo cum ascendens trauium A drumentinam cœpit nauigare circa Asiæ loca; deuenit Sidonem ad amicos, deinde Cyprum, tum Lystram, quæ est Lyciæ conscendit aliam nauem Alexandrinam, & tarda nauigatione vix cõtra Guidum, contrario vento, Cretam, appulit iuxta Salmonem, & Boniportum tenuit, periculosa sit ea nauigatio, quam describit Lucas *Act. 27.* & ablata spe omnis salutis, solabatur Paulus eos, qui cum ipso erant, præmonitus ab Angelo Dei proxima nocte, quod donauerat illi Deus eos omnes, qui nauigabant cum eo, anime quiores ergo factis simpliciterunt cibum, à quo per dies quatuordecim ob imminentem feruam tempestatem abstinerant: sed nauis tandem dissoluta est, nauis & alijs partim natando, partim tabulis, herendo ad terram eudentibus, ducentis septuaginta sex, vnus Pauli meritis. *Act. 27.* Melitæ subsistit, à Barbaris humaniter acceptus. Hyems erat, imber imminabat, & ecce, congregante Paulo fermenta quedam ad fouendum ignem, à vipera tactus non tamen leditur; vnde Deus esse existimatur. factum est inde, ait Baronius, vt serpentes in ea Insula veneno cæteant, nihilque inferant detrimenti; immo & terra ipsa, experientia teste, contra venenapotens est antidotum. triduo à Publico hospitio recipitur, cuius partem oratione, & manuum impositione sanauit Paulus, vexatoni febribus, & dysenteria aduenientes item alios infirmos pie curauit, Per tres menses ibidem commoratus

probè doctum Publum creauit Insule Episcopum, ex Baronio de quo est mentio in Martyrologio die 21. Ianuarij, ex Adone.

Anno 59. Aetatis 58.

Relicto Melite Trophimo infirmo, 2. *Timoth. 4.* alia naui Alexandrina vsus nauigauit Syracusam, vbi triduo mansit. inde Rhegium, & post vnum diem Puteolos venit; vbi cum fratribus diebus septem Apostolicam nauauit operam. Romam iturus itinere pedestri vnà cum Centurione ad Appij forum, quinquaginta & vnū millia passuum ab Vrbe Roma distans, obuios habuit fratres, in agro Setino: alios itè ad tres Tabernas (hodie *Cisternam* vocant) triginta millia distantes ab Vrbe. Mense denique Maio, ex Baronio contra Bedam, qui die sexta Iulij; Feria tunc quarta, ex Iosepho Vicecomite l. 3. de ritib. *Missæ cap. 18.* qui tamè citat incognitum auctorem, ingressus est Romam Paulus, Pontificatus Petri anno decimoquinto, Neronis tertio creditur habitasse Romæ primum in ea domo, quæ nunc est Ecclesia Sanctæ Mariæ in Via lata, non procul à platea Columnæ Antoninæ, vbi nunc Ecclesia Sæcti Pauli nomine à Nostris extracta est, si credimus Baronio: à quo idem locus pro Collegio fundando sub extensa manu Sancti Pauli, immensa molis à Sixto V. supra Columnam collocatæ statuæ, triginta abhinc annis fuit indicatus.

Romæ verò ferè statim, post tertium diem, ait Lucas, conuocauit primos Iudeorum, quibus aperuit itineris, & vinculoꝝ causam, sed eam precipuam fuisse, vt Romanos videret, & alloqueretur. Cum Nerone absq̃te dubio egit, derelictus à suis, vt ipse ait, 2. *Timot. 4.* confortatus tamen à Domino liberatum se, dicit ab ore leonis, idest, Neronis. *ibid.* itano coram Senatu, & collegio Pontificum egit, quod ipse significat *Philipp. 1.* Permissum est autem manere sibimet cum custodiente se milite, vt scribit Lucas *Act. 26.*

Biennio mansit toto in suo conducto addit idem: & à Philippensibus pecunia iuuatur, *Philipp. 4.* ab Onesiphoro refrigeratur. 1. *Timoth. 1.* interea Iudeis, & Gentibus cum omni fiducia, sine prohibitione, vt ait Lucas, de Christo loquens, conuertit Torpetem de domo Neronis, & Poppæam Sabinam Neronis delicias, ex Chrysofomo in *Acta Apost. homil. 54.* & ex Baronij coniecturis, ad absentes Epistolas dedit, dum adhuc esset in vinculis quorum meminit in iisdem, nempe ad Timotheum secundam, post primam defensionem sui coram Nerone: quo deinde Romæ præserte, eius etiam nomine ad alios scripsit. vnà cum præfata ad Timotheum misit Epistolam ad Ephesios per Tychium Tabellarium.

Anno 60. Aetatis 59. & vinculoꝝ Romanorum 2.

Per eundem Tychicum scripsit ad Philippenses, & Colossenses, nomine suo, & Timothei. ad Laodicenses non scripsit, ex Chrysofomo. & Theodoro. dedit etiam litteras priuatas ad Philemonem nobilem Colossensem, cui commendauit Onesimum seruum, qui amore Pauli Romam fugerat: qui postea in gratiam Pauli libertate donatus successit Timotheo in Episcopatu Ephesino, ex Ignatio *Epistola 14.* Hoc anno item scripsisse creditur Epistolam ad Hebræos, ex Chrysofomo. in *Præfat. in Epistolas S. Pauli.*

Anno 61. Aetatis 60.

Lucas absoluit Actorum librum in Ædibus Sanctæ Mariæ in Via lata, ex constanti Romana traditione. Paulus autè solus vinculis proficiscitur in Hispaniam, testatibus id quamplurimis SS. Patribus apud Baronium. Narbone reliquit Paulum Episcopum, qui fuerat Proconsul, ex Martyrologio 22. *Martij*, Arelate Trophimū, & Viennæ Crescentem, ex Adone in *Chron. Anno Domini 59.* Annis autem sequentibus fortasse rediit

in

in Orientem, sicuti proposuerat anno superioris scribens ad Philippenfes, Philemonem, & Hebraeos. Incerta sunt, his annis septem, acta Pauli.

Anno 68. Aetatis 67.

Romam est reuersus, ut afflictata Ecclesiae vnà cū Petro succurreret, & collabentem, ait Baronius, instauraret. Simonem Magum simul cū Petro deiecit, ex Cyrillo Hierosolym. *Catech. 6.* Pellicem Neronis, & Proculum eiusdem pincernam ad Christum conuertit, ex Chrysostom. *aduers. vitup. vite Monast. libro 1.* quam ob rem in carcerem conijctus cum eodem Petro mense Octobri, in quo per nouem menses detinentur, ex Martyrologio Romano 14. *Martij.* Carcer autem fuit Mamerthinus, ex eodem Martyrolog. *ibidem*, in quo erumpente aqua mirabiliter e petra (& adhuc durat) baptizati fuerunt Procellus, & Martinianus cum alijs 47. qui pro Christo martyres occubuerunt.

Anno Christi 69. Aetatis Pauli 68. ait Chrysostom. Pontificatus Petri 25. Neronis 13.

Martyrio proximus Apostolus noster, populo episcopi eum rogante, & cogente, vnà cum Petro fugam arripuit, ex Actis Sanctorum Processi, & Martiniani. cui pariter dixisse Dominum: Denuo debeo euersigi: scribit Origenes in *Ioan.* sed haec verba hausit Origenes e libro apocrypho, ut ipse indicat, & Baronius notat Anno 69. Illud creditur, quod Paulus praesciuerit diem obitus sui, & docet Dionys. Carthus. cum *Aria in cap. 20. Act.* fortasse & genus mortis, cum dixerit: *Ad gladius?* loquens de passionibus suis. *Roman. 8.* Ad colaminam itaque ligatur, quae extat hodie in Ecclesia Sanctae Mariae transpontem, & creditur flagellis, tamquam sacrilegij, & impietatis reus, licet Romanus ciuis fue-

ri agnitus. quem iccirco ferendum gladio subiecit Nero. exit extra portam Urbis, in qua à Plautilla velum recipit, quo in morte obduceret de morte oculos: atque inter eundem tres milites adiungit Christo, Longinum, Acestum, & Megistum, ex Martyrolog. Romano die 2. *Iulij.* Salutato Petro ultra portam, ab eo diuiditur, vltro citroque verbis honorificis. Extat ibidem Oratorium diuisionis huius monumentum. ad aquas autem Saluias, seu guttam iugiter manantem, extra portam Ostiensem, tertio ab Vrbe lapide, perductus (vbi Christianorum aliquando carnificina est habita) fuis prius ad Deum precibus, datoque pane fratribus, ex Metaphraste, hoc est, Eucharistia, ex Guillelmo Eysengrein *Centur. 1. par. 5. distinct. 1.* signoque Crucis sese munito, & ijs verbis: *Domine IESU, in manus tuas commendo spiritum*, ex eodem *ibidem*: velatis oculis, capite inclinato, alacriori animo iugulum praebuit, die 29. *Iunij*, quae fuit feria quarta, ex Alphonso Ciasonio in vita S. Petri. mira res, effluxit lac cum sanguine, ex Ambrosio *sermona. 68.* & Chrysostom. *orat. in Princip. Apostol.* & capite Pauli inuocante nomen, *IESVS*, ex praefato Guillelmo, clara voce, & ter saltum ibidem dante, erupisse dicuntur tres aquae dulcis fonticulorum primus dulcior lactis saporem aliqua ex parte reddit, ceteri non longe à primo paulo diuersum gustui saporem afferunt, quia, ut diximus, lac primo venae dederunt, & inde sanguinem. Gladius hic, quo Pauli cervix incisa fuit, seruat ab Hispanis in caenobio S. Hieronymi de la Silla, teste Illephonso Gironcit. à Claudio Dauisquio *de Pauli Sanctitudine lib. 3. cap. 11.* Corpus illius, de quo suauissimus odor efflabat, & supra quod immensa lux micabat in aere, ex Petro de Natal. *lib. 6. cap. 23.* à Lucina in suo praedio via Ostensi tumulatum fuit. Ipsemet Paulus restituit Plautillae velum post mortem: Neroni quoque post triduum apparuit, ut ei praedixerat, &

con-

consternatus est; ex Nicephoro *lib. 2. cap. 6.* Ab orientalibus aliquando corpus eius sublatum fuit, ut in Orientem asportarent; sed fulmine de cælo iacto retinetur Romæ; & ab eo tempore sepultum esse docet, ubi nunc quiescit. actus Gregorius Papa *lib. 3. Epist. 70.* ubi etiam de catenis eiusdem illud miraculum narrat, quòd aliquando diu ducta lima per eandem nihil penitus excuti potuit: An quia ille vivens ad patiendum paratissimus, post mortem quoque sit catenarum avarissimus?

Statura illius tricubitalis erat, ex Chrysostomo, *loco proximè citato*, facies candida, caput modicum, oculis inerat gratia multa, supercilia deorsum versus urgebant; nasus pulchrè inflexus, idemque longior; barba densior, & satis prolixa, eaque non minus, quàm capitis coma canis aspersa erat; corpus incurvum, & paulo inflexum. hæc Niceph. *lib. 2. cap. 37.* Perpetuo caelebs fuit, ex SS. Patribus *in 1. Corinth. 7.*

Innumeros habuit discipulos: è quibus nobiliores hi, qui sequuntur, numeri 20. recensiti in Romano Martyrologio nimirum.

MENSE IANVARIO.

Die 4. Titus Cretensium Episcopus.

- 21 Publius Melitensis Episcopus, & mart.
- 24 Timotheus Ephesiorum.

FEBRUARIO.

- 16 Onesimus Ephesiorum Episcopus.

MARTIO.

- 14 Quadraginta septem Martyres.
- 15 Aristobulus Martyr.
- 20 Archippus Commilito.
- 22 Sergius Paulus Narbonæ Episc. & Epaphroditus Tarracinæ Episc.

A P R I L I.

- 8 Herodion, Asynchritus, I hlegon.
- 15 Basilissa, & Anastasia Mart. Rom.
- 29 Tychicus minister fidelis.

M A I O.

- 9 Hermas Romanus.
- 15 Torquatus cum sex alijs Martyr.
- 17 Torpes Martyr.
- 19 Pudens Senator, & Pudenciana.
- 26 Quadratus Atheniensis.

I V N I O.

- 19 Gervasius, & Protasius, ex *R. Damiani Opusc. 5.*
- 20 Nouatus, & Timotheus prudentis filij.
- 24 Plurimi Martyres.
- 25 Sospiter.
- 27 Crescens Episcopus, & Martyr. Galata.
- 30 Lucina Romana.

I V L I O.

- 1 Martinus Viennæ Episcopus.
- 2 Tres milites in martyrio Pauli.
- 19 Epaphras Colossentis Episcopus, & Martyr.
- 21 Praxedes virgo.
- 22 Syntyches mulier Philippenfis.
- 26 Erastus Philipp. Episc. & Martyr.

A V G V S T O.

- 3 Lydia purpuraria.
- 4 Aristarchus Thessalon. Episcopus.

S E P T E M B R I.

- 3 Phæbes Corinthia.
- 6 Onesiphorus Martyr.
- 16 Sebastiana Martyr.
- 23 Linus, & Thecla virgo, & Martyr. Xantippa & Philoxena Hispan.

O C T O.

OCTOBRI.

- 4 Crispus, & Caius Corinthij. Hierotheus Atheniens. Episc.
- 6 Saga Laodiceæ Episcop. & Mart.
- 9 Dionysius Areopagita Episcop. & Mart.
- 11 Zenaides, & Philonilla consanguineæ Pauli.
- 13 Carpus.
- 18 Lucas Euang. ex Hieron. à Paulo in Evangelio genitus.
- 31 Ampliatus, Vibanus, & Narcissus Mart.

NOVEMBRI.

- 3 Quartus.
- 4 Philologus, & Patrobas.
- 10 Tryphemia, & Tryphosa Leonienfes.
- 21 Rufus.

- 21 Philemon, & Apphia Coloff. Mart. Tyr.
- 23 Clemens Papa. ex Ribadenora.
- 28 Sostheues Corinthius Mart.

DECEMBRI.

- 18 Rufus, & Zosimus Philipp. mart.
- 29 Trophimus Arelaten. Episcopus.

Fuit denique Constantino Magno: apparuit Sancto Ambrosio, ex Damasceno *Oratione 2. de Imag.* docuit Cyprius Chrysostrum; ex Sancto Proclo eiusdem discipulo *in eius vita*. Patronus, & Pater est Clericorum Regularium ab Anno 1528. cui summè deincti sumus. Vinam Deus enim in nobis exciter spiritum, cui beatus Paulus seruiuit, ut eodem nos repleti studeamus amare, quod amavit, & opere exercere, quod docuit.

